

Jan Pavel II.

Ioannes Paulus PP. II.

Svatý Jan Pavel II. ([latinsky](#) *Ioannes Paulus*, [italsky](#) *Giovanni Paolo*, vlastním jménem *Karol Józef Wojtyła* [karol juzef vojtyua], [18. května 1920 Wadowice](#) – [2. dubna 2005 Vatikán](#)) byl [polský katolický duchovní](#), [pomocný biskup](#) (1958–1963) a [arcibiskup](#) (1963 až 1978) [krakovský](#), od roku 1967 [kardinál](#) a od [16. října 1978](#) až do své smrti [papež](#). Jako papež hrál významnou roli ve světové politice, je mu přisuzován podíl na zhroucení [komunistických režimů](#) ve [střední](#) a [východní Evropě](#),^{[1][2]} také i na zlepšení vztahů katolické církve s [judaismem](#) a [východními](#) a [anglikánskými církvemi](#). Během svého pontifikátu navštívil 129 zemí, více než kterýkoliv jeho předchůdce. Jako papež hodně podporoval [mariánskou úctu](#) a zdůrazňoval povolání ke [svatosti](#). [Svatořečil](#) a [blahořečil](#) více lidí, než všichni jeho předchůdci dohromady. Navázal taktéž na učení svých předchůdců v oblasti [sexuální morálky](#) a ochrany lidského života. Mnohokrát, zejména ve [svých katechezích](#) a v encyklice *Evangelium vitae*, jednoznačně potvrdil tradiční církevní stanovisko morální nepřipustnosti [interrupce](#), [antikoncepce](#) a [eutanzie](#).

Mezi mnoha jím svatořečenými a blahořečenými osobami bylo i několik [Čechů](#) a [Češek](#): sv. [Anežka Česká](#), sv. [Zdislava z Lemberka](#) a sv. [Jan Sarkander](#) mezi svatými, bl. [Marie Antonína Kratochvílová](#), bl. [Marie Restituta Kafková](#), bl. [Metoděj Dominik Trčka](#) a bl. císař a král [Karel I.](#) mezi blahoslavenými.

Jan Pavel II. byl prohlášen za [svatého](#) 27. dubna 2014.

Karol Józef Wojtyła se narodil ve [Wadowicích](#) jako druhý syn a nejmladší ze tří dětí armádního důstojníka [Karola Wojtyły](#) (1879–1941) a jeho ženy [Emilie](#), rozené Kaczorowské (1884–1929). Otec byl etnický [Polák](#), matka měla [litevské](#) předky. Ze svých starších sourozenců zažil pouze bratra [Edmunda](#) (1906–1932), sestra Olga (1914) zemřela krátce po narození. Dne [20. června 1920](#) jej ve wadowické [bazilice Obětování Nejsvětější Panny Marie](#) pokřtil [vojenský kaplan](#) Franciszek Żak, kmotry byli švagr a sestra jeho matky, Józef Kuczmierczyk a Maria Wiadowska. Rodina Wojtyłů žila skromně. Jediným stálým zdrojem obživy byla mzda otce, který pracoval jako úředník na Okresním doplňovacím velitelství a před vznikem Polska byl důstojníkem [rakousko-uherské](#) armády. Matka pracovala příležitostně jako švadlena. Karolův bratr Edmund studoval po dokončení wadowického gymnázia medicínu v Krakově. V dětství Karolovi říkali nejčastěji zdobnělou formou Lolek. Byl to chlapec velmi talentovaný a sportovní. Pravidelně hrál fotbal, v zimě jezdil na lyžích. Často se vydával na vlastivědné výlety a na procházky do okolí Wadowic, kde ho často doprovázel otec. Matka mu zemřela 13. dubna 1929 ve věku 45 let na zánět srdce a ledvin. O tři roky později zemřel ve věku 26 let na spálu jeho bratr Edmund, nakazil se od své pacientky v nemocnici v [Bilsku](#). V roce 1930 byl Karol Wojtyła přijat na Státní chlapecké gymnázium Marcina Wadowity ve Wadowicích. S učením neměl žádné problémy a podle jeho katechetů se už tehdy vyznačoval obrovskou vírou. Na gymnáziu se Karol Wojtyła začal zajímat o divadlo – vystupoval v představeních divadelního kroužku, který založili učitelé polštiny z chlapeckého i dívčího gymnázia. Gymnázium ukončil 14. května 1938 s maturitním vysvědčením s nejlepšími známkami, což mu umožňovalo zahájit studia na většině vysokých škol, aniž by skládal přijímací zkoušky. Karol Wojtyła si zvolil polonistiku na Filozofické fakultě [Jagellonské univerzity](#) v Krakově a studium začal v říjnu téhož roku. V prvním roce studia se s otcem přestěhovali do matčina rodného domu na Tyniecké ulici v Krakově. Otec zemřel po dlouhé nemoci 18. února 1941. Válka Karolovi znemožnila pokračovat ve studiích, a tak po smrti otce nastoupil do zaměstnání v chemických závodech Solvay v Borku Fałęckim. V tomto období se Karol spojil s podzemní organizací *Unia*, která byla svázána s katolickým prostředím a mimo jiné se snažila chránit ohrožené [židy](#). Na podzim 1941 Karol Wojtyła spolu s přáteli založil divadlo *Teatr Rapsodyczny*, které své první představení uvedlo [1. listopadu 1941](#). Rozchod Wojtyły s divadlem nastal náhle v roce 1943, kdy se rozhodl studovat teologii a vstoupil do tajného Metropolitního duchovního semináře v [Krakově](#) a začal také podzemní studia na Teologické fakultě Jagellonské univerzity.

V období od dubna [1945](#) do srpna [1946](#) pracoval Karol Wojtyła na univerzitě jako asistent a vedl semináře z historie dogmatu.

Karol Wojtyła byl vysvěcen na kněze [1. listopadu 1946](#). Vyučoval etiku v Krakově a později na [Katolické univerzitě](#) v [Lublinu](#). V roce [1958](#) byl jmenován a vysvěcen pomocným krakovským biskupem. Za čtyři roky se stal [kapitulním vikářem](#) krakovské arcidiecéze. Dne [30. prosince 1963](#) byl jmenován papežem [Pavlem VI.](#) krakovským arcibiskupem. Ve funkci krakovského biskupa a arcibiskupa se Wojtyła zúčastnil [Druhého vatikánského koncilu](#), kde přispěl k práci na dokumentech věnujících se otázkám náboženské svobody (*Dignitatis humanae*) a dále pastorální konstituci o církvi v dnešním světě (*Gaudium et Spes*). Tyto dva dokumenty se dnes považují za nejvýznamnější z celého koncilu. V roce [1967](#) jej Pavel VI. jmenoval kardinálem. V roce 1974 se zúčastnil v Litoměřicích spolu s arcibiskupem Františkem Tomáškem dokonce i projevem (navzdory represím komunistického režimu) pohřbu za tragických okolností zesnulého Štěpána kardinála Trochty. Karola Wojtyła zvolili kardinálové papežem [16. října 1978](#) jako 264. papeže v dějinách církve, jako prvního neitala po 455 letech od smrti [Hadriána VI.](#) z holandského Utrechtu a zároveň vůbec prvního Slovana. Karol Wojtyła si zvolil jméno Jan Pavel II. na počest svého předchůdce [Jana Pavla I.](#) Jeho apoštolským papežským heslem bylo: *Totus tuus* (zcela tvůj) – papež byl mariánským ctitelem a toto heslo převzal ze zásvětné modlitby svatého Louise Maria Grigniona de Montfort. Spolu s ním do Vatikánu přišel jeho osobní sekretář Mons. [Stanisław Dziwisz](#), o jehož skutečném vlivu na papeže se dodnes vedou dohady. Dne [13. května 1981](#) byl na Jana Pavla II. spáchán [atentát](#), jeho původcem byl Turek [Mehmet Ali Ağca](#). Jan Pavel II. byl vážně zraněn, ale atentát přežil. Italská vyšetřovací komise dospěla k závěru, že pokus o vraždu zorganizovala [sovětská KGB](#) za pomoci [bulharské](#) tajné služby.^[31] Později atentátníka navštívil ve vězení a odpustil mu. Ali Ağca byl propuštěn z tureckého vězení (zde si odpykával trest za jiné trestné činy) teprve roku 2005, těsně po papežově pohřbu, jehož se kvůli zákazu vězeňské správy nemohl zúčastnit, ač o to projevil zájem. [12. května 1982](#) se Jana Pavla II. pokusil v [portugalské](#) Fátimě zavraždit konzervativní [španělský](#) kněz [Juan Fernández Krohn](#). Ten byl odpůrcem [Druhého vatikánského koncilu](#) a následujících změn v církvi, Jana Pavla II. považoval za komunistu a agenta KGB, jehož cílem je rozvrátit církev zevnitř. Na papeže zaútočil nožem, ale podařilo se mu ho zranit jen rukou.^[41] Provedl změnu v organizaci a pravidlech papežské volby (1996), nejzávažnější změnou bylo rozhodnutí, že pokud ani ve třech sériích skrutinií (33-34 kol) nikdo nezíská dvě třetiny hlasů, stačí ke zvolení papeže prostá většina hlasů. Změna byla kritizována jako faktické totální zrušení potřeby dvoutřetinové většiny a jeho nástupce [Benedikt XVI.](#) ji v červnu [2007](#) zrušil. Jan Pavel II. se pokusil vyřešit společensko-církevní krizi, typickou pro období 70. let, která kupř. znamenala citelnou ztrátu zájmu veřejnosti o dění v církevním životě. Nový papež propagoval realistický přístup, konzervatismus a návrat k církevní autoritě. Vyplnil tak podstatu jevů a činů typických pro přicházející období 80. let. Jan Pavel II. od počátku svého pontifikátu věnoval velkou pozornost zahraničním cestám (104 – poslední v roce [2004](#)), cestám po Itálii (146) i po římské diecézi (748) a aktivnímu zájmu o světové politické dění vůbec, což se stalo jednou z jeho hlavních charakteristik. Jeho význam v řešení otázek vztahu západního a východního bloku je nepřehlédnutelný, stejně jako jeho aktivní role v pádu [komunistických](#) režimů ve východní Evropě, zejména v Polsku.

Významně se také podílel na mezináboženském dialogu s příslušníky jinověrných církví a přispěl k uvědomění a toleranci vůči ostatním náboženstvím, zvláště pak v případě ožehavého [islámu](#).

Ve srovnání s předchůdci Jan Pavel II. během svého pontifikátu [blahoslavlil](#) nebo [svatořečil](#) obrovské množství osob (celkem 1435 blahoslavených). Jako jeden z mála papežů 20. století prováděl třikrát veřejný [exorcismus](#).

Dne [5. července 2013](#) Vatikán oznámil, že Jan Pavel II. bude [svatořečen](#).^[81] Za svatého byl prohlášen svatým otcem Františkem (za účasti emeritního papeže Benedikta XVI.) ve Vatikánu společně s papežem [Janem XXIII.](#) [27. dubna 2014](#), tedy o druhé neděli velikonoční, kterou Jan Pavel II. ustanovil nedělí Božího milosrdenství.^[91]

